

De eerste werkdag

An Verbeeck

Ik voel mijn hart bonzen in mijn keel, mijn handen zijn klam van het zweet. De eerste dag op mijn nieuwe werk. Ik ga door de elektrische deur en stap zelfverzekerd richting de balie.

‘Goedemorgen, ik ben de nieuwe werknemer van Hipso, kan u zeggen dat ik er ben?’

‘Goedemorgen Lies’ antwoordt de dame vriendelijk terwijl ze bijna ongemerkt op een knop drukt. ‘Ga maar even zitten, ze komen u zo halen.’

Ik neem plaats in een zetel. Er zitten er verschillenden te wachten om gehaald te worden, en allen voor hun eerste werkdag. Dat kan ik zien aan de bagage die ze naast zich hebben staan, een reistrolley en een tas waar hun laptop in zit.

Een jonge man kijkt me lachend aan. ‘Bij welk bedrijf mag u beginnen?’ vraagt hij geïnteresseerd.

‘Ik ga bij Hipso werken,’ zeg ik fier.

Hipso is het bedrijf dat de andere bedrijven in deze usine coördineert. Het bedrijf zorgt dat er geen overboeking van de machines is en dat middelen en mensen optimaal ingezet worden. Usines zijn grote fabrieken waar verschillende kleinere bedrijven in gevestigd zijn. Ze maken gebruik van elkaars machines en indien nodig ook van elkaars werknemers. Er is niet één persoon verantwoordelijk voor de usine, elke werknemer is verantwoordelijk voor het eindresultaat. Natuurlijk zijn er gradaties, iedereen wordt ingezet naar zijn kunnen en geestelijk vermogen.

‘Dan zal ik je nog wel eens zien,’ zegt hij met een nog grotere glimlach. ‘Ik ga voor Dasda werken, het onderhoudsbedrijf van de usine.’

‘Meneer Renko’ horen we uit een luidspreker klinken. De jonge man staat op.

‘Tot ziens, Renko,’ zeg ik zonder nadenken. Ik begin te blozen als hij zich nog even omdraait en naar me zwaait.

Renko verdwijnt met een shuttle in één van de tunnels die zich achter de balie bevinden. Shuttles rijden af en aan. Soms met mensen, dan weer met dozen. Ze komen de ene koker uit en verdwijnen weer in een andere.

Plots stopt er een shuttle. Een man in kostuum stapt uit.

‘Mevrouw Lies’ klinkt het door de luidspreker. Ik neem mijn spullen en ga naar de man toe.

De man gaat nog even met een zwierig gebaar door zijn haar voor hij me een hand geeft.

‘Goedemorgen Lies, ben je hier goed geraakt?’

Wat een vraag, denk ik bij mezelf, als ik er niet goed geraakt was, was ik er waarschijnlijk nog niet. Ik bijt op mijn tong om niet te antwoorden wat ik denk en zeg tenslotte: ‘Ja hoor.’ Deze morgen heb ik de trein genomen tot Antwerpen en vandaar met een bus tot hier. “Het openbaar vervoer” heette dat vroeger, nu heet dat “ons vervoer”. Het heeft me altijd verwonderd dat de mensen vroeger allemaal een eigen wagen hadden. De illusie van vrijheid was er door de marketiers ingepompt maar omdat de wegen op een gegeven moment overvol zaten, was er van vrijheid niet veel meer te merken. Allemaal in een gouden kooi, op hun eigen eiland, was dat wel een samenleving?

We stappen in de shuttle en rijden een koker in. Op het einde van de koker is een dubbele deur waarachter de lift zit. We rijden erin.

‘Ons bedrijf bevindt zich op verdieping +24, helemaal vanboven.’ En om zijn woorden wat visueler te maken, steekt hij zijn wijsvinger in de lucht.

‘Het is belangrijk,’ gaat hij gewichtig verder ‘dat u eerst op de + drukt en daarna op de 2 en dan de 4 en tenslotte op GO.’ Demonstratief drukt hij extra traag op de knoppen. De deuren gaan toe en de lift komt in beweging.

Boven aangekomen heb je een mooi panorama over de streek. Je hebt een 180° uitzicht. Zo ver je kan kijken zie je de boomtoppen prachtig in het groen getooid.

‘Dat zijn de wooncomplexen,’ zegt de man, terwijl hij naar rechts wijst. In de verte kan ik tussen het groen een paar grote gebouwen waarnemen.

‘En aan deze kant bevindt zich de usine met de robots.’ En hij wijst de andere kant uit. Ik zie een groot vierkant gebouw met op elke verdieping slechts één raam.

Ik moet denken aan mijn geschiedenislessen van meneer Wouters. Niemand heeft ooit met zoveel vuur over de tijd verteld dat er nog woorden bestonden als concurrentie, auto, file, winkel, stress,... en dat robots nog science-fiction waren.

De wereld ging bijna ten onder aan de druk die de mensen op de aarde en op zichzelf legden om steeds meer rijkdom te vergaren, sneller te werken, meer te consumeren,...

Dankzij het inzicht van enkele bekwame regeringsleiders met een visie is er net op tijd ingegrepen. “Het masterplan B”, dat is hoe die visie gedoopt werd. Hierin stond dat er een herverdeling moest plaats vinden op de aarde. Rijkdom bestaat niet meer. Wij zijn allemaal mensen, op de wereld gekomen om ervan te genieten. De verdeling tussen arm en rijk is gecreëerd door mensen dus het kan door hen ook weer teniet gedaan worden, was hun visie. Het heeft nog jaren geduurd voordat de westerse wereld - toen was de wereld nog opgedeeld in het oosten, westen, zuiden en noorden met elk hun bijhorende levensstandaard - inzag dat zij eigenlijk het arme deel van de wereld waren. En vanaf toen kon de herverdeling doorgevoerd worden.

Verder in het masterplan B stond dat we moesten ophouden met het verspillen van energie. Geen overconsumptie maar zuinigheid. Teruggaan naar de eenvoud van ons bestaan. Zoveel heb je niet nodig om gelukkig te zijn.

Daarnaast wordt ook een herverdeling van tijd bewerkstelligd. Het werk dat door robots gedaan kan worden, wordt door hen uitgevoerd. Het wordt enkel nog geprogrammeerd door mensen. Mensen moeten hierdoor minder werken en kunnen meer van het leven genieten want het leven is al veel te kort. Iedereen is nu zen, hoewel dat woord al lang niet meer gebruikt wordt.

Individualisme, nog zo’n woord dat we ons nu niet meer kunnen voorstellen. We zitten tenslotte allemaal in hetzelfde schuitje. Als er iets mis is met de aarde in het noorden dan hebben ze in het zuiden daar evenveel mee te maken. De uitdrukking ‘de wereld is mijn dorp’ is al sinds ongeveer de jaren 1980 een begrip en heeft met de komst van het internet alleen nog maar aan waarheid gewonnen. Toch onvoorstelbaar dat het samenhorigheidsgevoel niet mee gegroeid is met de technologische ontwikkelingen om zich met elkaar te verbinden.

‘Volgt u mij?’ vraagt de man met een uitnodigend gebaar richting zijn bureau. Nu valt me pas de ruimte die er binnen is op. De hele verdieping is een grote kamer waar hier en daar een bureau staat. In het verste hoekje staat een zetel. Een tafel en stoelen staan in een andere hoek. Mijn ogen speuren de ruimte af. Ik zie iets wat een keuken moet voorstellen. De hele verdieping is ingericht als een huis maar dan zonder muren. ‘We proberen een huiselijke sfeer te creëren, tenslotte brengt u hier veel tijd door en het is algemeen geweten dat wie zich goed voelt, beter presteert.’ Ik ben helemaal overdonderd door het uitzicht en de inrichting maar ik heb wel het gevoel dat ik me hier thuis ga voelen.

Ik volg de man tot bij zijn bureau.

‘Ga zitten,’ zegt hij, terwijl hij naar een stoel wijst aan de andere kant vanwaar hij zich neerzet.

Ik ga zitten en wacht gespannen af om het contract te tekenen.

De man neemt zijn tablet en wrijft een paar keer over het scherm.

‘Ha, gevonden’ zegt hij. ‘Als u even wil meevolgen op uw laptop of tablet, ik zal de formulieren doorsturen.’

Ik neem mijn tablet en krijg meteen de formulieren op mijn scherm.

‘Dit is uw contract.’ De toon van zijn stem is nu heel formeel. ‘Zoals u kan zien, heeft u voorlopig een kleine woning te uwer beschikking, indien uw gezinssituatie verandert zijn er andere woningen verkrijgbaar.’

De usine is verantwoordelijk om zijn werknemers een gemeubelde woning aan te bieden zodat je geen uren onderweg bent om naar je werk te rijden en je zodus meer vrije tijd hebt om te doen waar je zin in hebt.

‘U kan zich aansluiten bij een sportclub, of als u liever een andere hobby beoefent...’ Hij kijkt me onderzoekend aan om te zien of op mijn gezicht geschreven staat welke hobbies ik graag zou doen. ‘U vindt alles terug in de bijlagen, dat moet u maar eens rustig bekijken’, zegt hij snel.

‘Zodra u uw ID-kaart in de lezer aan uw voordeur stopt, wordt alles overgeplaatst naar hier.’ En op vaderlijke toon gaat hij verder: ‘dus als u nog iets besteld hebt dat nog moet geleverd worden, dat wordt dan bij uw nieuwe woning geleverd.’

Ik heb inderdaad nog een jurkje besteld dat nog geleverd moet worden, zou hij dat weten, vraag ik me argwanend af. Ik had het graag op mijn eerste werkdag gedragen want het is zo’n mooi verhaal dat erbij hoort. Op de website waar ik kleren kies, bestaat de mogelijkheid om een verhaal bij een kledingstuk toe te voegen door de persoon die zijn kleren inruilt. Zo koop je niet alleen een kledingstuk maar heeft het meer waarde door wat het heeft meegemaakt. En de vroegere eigenaar vindt het niet erg om zijn kledingstuk in te ruilen omdat het verhaal verder leeft. Te vergelijken met iemand die gestorven is en de herinneringen aan die persoon nog blijven voortleven door erover te vertellen.

Als we onze kleren inleveren om te wassen kunnen we, als we dat willen, andere bestellen. Een grote kleerkast of een dressing zoals je nog in oude films kan zien, heb je niet meer nodig wat heel wat kostbare woonruimte bespaart.

‘Het enige wat we nu nog moeten doen, is een irisscan en een vingerafdruk nemen,’ zegt hij terwijl hij het benodigde apparaat boven haalt.

Ik druk mijn vinger op het toestel, kijk eens in de lens, druk een geheime code in en het contract is getekend.

Uw woning heeft nummer 4722, had de man er nog bij vermeld toen hij me de hand

reikte en de verplichte woorden zei: 'Ik hoop dat u zich hier snel thuis zal voelen.'

Het gaat allemaal zo snel, bedenk ik als ik in de lift naar beneden sta. Een half uur eerder stond ik nog met klamme handen voor het grote gebouw, ondertussen ben ik een vaste werknemer.

Vandaag hoef ik nog niet te werken, ik mag rustig acclimatiseren.

Ik volg de pijlen richting wooncomplex vier.

Een beetje verder zit Renko op een bank. Zou hij op mij aan het wachten zijn?

Ik stap op hem af met een rare kriebel in mijn buik.

'Hallo', roept hij als hij me ziet.

'Hallo', zeg ik een beetje verlegen terug.

'Waar ga jij wonen?', vraagt hij zonder schaamte.

'Ik ga in wooncomplex vier wonen,' zeg ik en ik voeg er snel mijn hele nummer aan toe.

'Hoe toevallig, daar ga ik ook wonen', zegt hij vrolijk.

We wandelen samen richting ons wooncomplex terwijl we de algemeenheden uitwisselen die mensen zeggen als ze elkaar willen leren kennen.

We wandelen door het park dat naar de wooncomplexen leidt. Overal staan bomen en zijn bloemperken aangelegd. Nu en dan staat er een pijl richting een wooncomplex. Je kan dan een groot gebouw zien dat opgebouwd is uit rechthoekige blokken die schijnbaar willekeurig op elkaar gestapeld zijn. Het lijkt alsof de wetten van de zwaartekracht daar niet gelden.

Voor we het goed en wel beseffen zijn we aangekomen aan ons wooncomplex. Je kan aan de grootte van de afzonderlijke rechthoeken zien dat hier enkel vrijgezellen leven. We gaan het wooncomplex binnen. We komen in een grote ruimte. In het midden van de ruimte staat een toeg met tapkranen. Daarrond staan hoge tafels met krukken. Dit is de ontmoetingsplaats voor al die vrijgezellen die hier wonen. Zo zal het niet moeilijk zijn om een partner te vinden.

'Afspraak hier om acht uur?' vraagt Renko met een blozend gezicht.

'Oké, goed idee! Tot straks', antwoord ik snel voor hij verdwijnt in zijn woning.

Ik volg verder de tuintjesroute naar boven. Het gebouw is zo opgebouwd dat op elke verdieping de mogelijkheid gecreëerd is voor een klein tuintje. Een beetje gras met daarrond enkele bloemen of speciale planten. Het koele uitzicht van het beton wordt op die manier een beetje warmer.

Verdieping zeven. Ik ben ondertussen aangekomen op de bovenste verdieping van het gebouw. Woning 22 bevindt zich in het midden van de gang.

Ik zie dat er iets in mijn maaltijdpostbox geleverd is. Haastig open ik de box en zie een lasagna liggen met een briefje erbij: 'Welkom, smakelijk eten. Je collega's.' Dit is leuk, mijn lievelingseten nog wel.

De winkelman/vrouw komt elke dag bij je langs en brengt wat je besteld hebt. Hij/zij deponeert het in de maaltijdpostbox, die bestaat uit een warm en een koud gedeelte. Of, als het geen eten is, in de non-foodpostbox die ook naast de voordeur hangt. Geen gedoe met aanschuiven aan de kassa en sleuren met veel te zware winkelzakken. Geen eten dat niet opgegeten wordt, bederft en dan moet weggegooid worden.

Ik schuif mijn ID-kaart door de gleuf. De deur gaat open terwijl een aangename stem zegt: 'Welkom thuis, Lies.'

Al de spanningen van mijn eerste werkdag glijden van me af en met een gelukzalige glimlach leg ik me languit in de zetel.